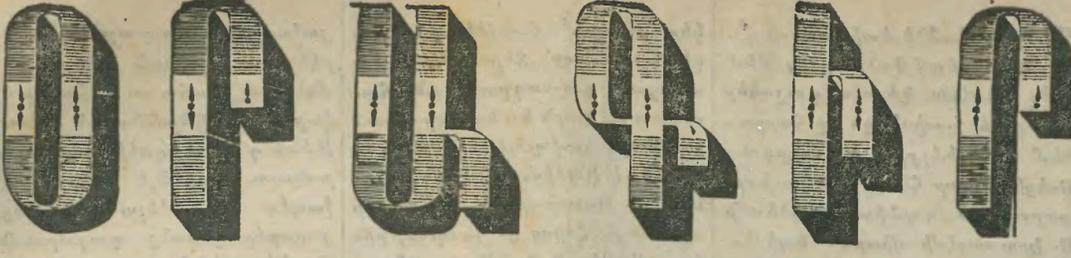

Օրացրոյն հարաւորակութիւն աւելն օր բայ 'ի կիրակէ և տօն օրերէ :

Տարեկան գինն է Պօլսոյ համար կանխիկ 280 դուրուշ, իսկ գաւառաց համար կանխիկ 21/2 Օսմ. ոսկի : զոր բաժանորդ գրուիլ ուղղորդել կը պարտաւորին կամ իրենք ուղղակի մեղ զրկել և կամ յիշեալ գումարը վճարելու համար Պօլսո մէջը ցոյց տալ :

Օրացրոյն հարաւ 1 դուրուշ կը ծախուի :

Մանուգիան տողը սուսօյն անգամի համար 3 դրշ կը կրորդին 2 դր. և աւելի անգամներու համար ուրիշ սուս կարկուտիւն կը լլայ :

Մամալը և ուրիշ դրուժիւնք պէտք է զրկել Ֆինանսըար եօգուշու կուսույնեան խան 4 թիւ սենեակի : Օգտէն խօսաւարեան անուան :

ՔՐՈՒԿԱԿԱՆ ԱՊՐԱՅԻՆ ԵՐ ԱՊՐԱՅԻՆՆԵՐ

ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ 1878 ՉԻԼՆԻՃՃԷ 11 ԵՐԵՎԱՆԻ 8 ՓԵՏՐՎԱՐ 1872 ՄՐԻԿԵՐ 1 ԱԼԱՅՐԱՆԿԱ 20 ՓԵՏՐՎԱՐ ԹԻՒ 668

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ 8 ՓԵՏՐՎԱՐ

Ա.ՉԳ.Ա.ՅԻՆ ՆԱՄԱԿ ՄԸ

Քրիստոսի պարզ եկեղեցին և անոր արդի պաշտօնեայքը խորագրով ընդհ. ժողովոյ անդամ Արժեկեղեցականի մը գրած յօդուածին որ հրատարակուած էր մասիսի վերջին շաբաթ աւուր թերթին մէջ, իրեն պատասխան կը գնենք ընդհ. ժողովոյ անդամակցութենէն չեղող անկողմնակալ հմուտ եկեղեցականի մը, առ Մասիսի եկեղեցականը գրած սա նամակը :

Սերելի եղբայր,

Սրբոյն կիսրբանոսի և Ափրիկէի ուրիշ եպիսկոպոսաց առ Ստեփաննոս Հոռովի եպիսկոպոսը կամ պատրիարքը զրկած թղթերուն անձով Մասիսի վերջին շաբաթ աւուր թերթով հրատարակած յօդուածը կարգացի, որով Քրիստոսի եկեղեցւոյն պարզութիւնը և նորարդի պաշտօնեայքը զիրքը իրարու հակակիւ գալը կը մեկնէիք :

Ըսած էիք :

Քրիստոս իւր համբարձման ատեն ըրոր առաքելաց հաւատար և համարող իշխանութիւն տուաւ. Էջմիածնայ, Սոյ և Աղթամարայ կաթողիկոսներն անոնց յարգանքըն բլլալով, իշխանութիւնն իւրորմէ ոչ աւելի են և ոչ պակաս :

Այս խօսքիդ կը պատասխանեմ. եկեղեցւոյ գերագոյն հեղինակութիւնը առաքելութիւնն էր 'ի կենդանութեան առաքելոց որ զկենդանութեան Առաքելութեան կամ գոյացուցին : Առաքելութեան կատարելոյ հեղինակութիւնը անցած է եպիսկոպոսներուն, որ իրենց նախորդաց (առաքելոց) ծրնած կամ գոյացուցած եկեղեցին կ'ըստախարակին կամ կ'պահպանեն : Ինչպէս առաքելոց մէջ մեծ ու կրտսեր չկար, որուն համար արեւելեան եկեղեցիք արեւմտեանին հետ մինչև վերջը կուռեցան, և վերջապէս բաժնուեցան, նոյնպէս այ եպիսկոպոսաց մէջ մեծ ու փոքր չկայ 'ի հաւատոյս իսկ հայրապետութիւնը կամ պատրիարքութիւնը, կամ ինչպէս կըսենք հիմայ, կաթողիկոսութիւնը, որ առաջին անգամ Ափրիկէի և յետոյ օրիշ երկրի եկեղեցեաց մէջ երեան եկած եկեղեցական ընթացութիւնները խախտուելու, և եկեղեցւոյ հեղինակութիւնը երեւելի կ'ըստանալու հոգեւանջ խորհրդով անօրինեցու, ուրիշ է, չէ այն իշխանութիւնը միայն զոր Քրիստոս Տէրը տուաւ իւր համբարձման ատեն, և որուն մէջ ինչպէս ըսինք, հաւատար և համարող են ըրոր եպիսկոպոսներ, ալ նաև այն իշխանութիւնը որ եկեղեցւոյն հեղինակութիւնը և առաքելական գրութիւնը պատկերացող ատուածային ժողովոյն նախագահ իշխանութիւնն է :

Ասոր համար Ս. Երանոս հետեոյն առաքելոց ընդդէմ հերետիկոսաց գրած ճառերուն մէջ կըսէր անոնց՝ 'եկեղեցւոյ հաւատքը կը փնտրուէք, իւրաքանչիւր առաքելոց յատուկ եղած ամուսնեան զիմեցէք : 'ի հարկէ այս խօսքը սա կը նշանակէր թէ՛ ամէն եպիսկոպոս : որ չափաւոր ժողովրդեան մը եպիսկոպոսն է, հաւատար վարդապետութեան մէջ բուն հեղինակութիւնը չունի, կընայ մարդութիւն մ'ունենալ, բայց անոնք որ առաքելական ուղղակի յարգութեան ներքեւ շատ մ'եկեղեցիներ և եպիսկոպոսներ ունին և անոնց մէջ կը նախագահեն, բնականաբար, աւելի հեղինակութիւն ունին, և ըրոր եպիսկոպոսներով միտքամայն եկեղեցւոյ ճշմարտ հաւատքը և բարոյականը կը պահպանեն կամ կերեցունեն, ուստի պէտք է ասոնց վկայութիւնը վերաբարձուի : Աս ըսել կուզենք՝ թէ Քրիստոսի համբարձման ատեն թուած իշխանութիւնն հաւատար է ըրոր եպիսկոպոսաց, և ասոր մէջ մէկ են կաթողիկոս, պատրիարք և եպիսկոպոս. բայց եկեղեցւոյ հաւատքը և բարոյականը երեցունող և ընդդէմ հերետիկոսաց պաշտպանող իշխանութիւնը այն հաւատարան իշխանութիւնը կամ ժողովն է, որ կը բաշխուայ մէն մի եպիսկոպոսներէ ընդ նախագահութեանը մի եպիսկոպոսի : Այս մի եպիսկոպոսը, մերձագոյն համար, որուն հաւատքը և բարոյականը աշխարհի առջև ներկայացընողը միշտ մի միայն ժողով կընայ ըլլալ և ոչ բնաւ երկուք, Ս. Թեոփփէոս և Բարթողոմէոս առաքելոց գոյացուցած : Ա. Գրիգոր առաքելական լուսաւորչի բարկիւրդած ամուսնի կամ նախագահութեան յարգութեան է, որ այժմ Ս. Էջմիածինն է 'ի Քրիստոսի մասին Մայր եկեղեցւոյ :

Չեր յօդուածը որ եպիսկոպոսներուն մէջ զմէջ զերազանցել ուղղու ամբարտաւանութեան մեղքի դէմ, գեղեցիկ քարոզի մը յառաջարկուող զմիտի, եկեղեցւոյ Սահմանադրութիւնը չը պարտաւորեն, կը տապալեն, և գրեւոր որ այս Սահմանադրութիւնը մեր Պօլսոյ մէջ 'իստու. մասն, յանձն, բաւերով բարդուած անուանական ժողովներու Սահմանադրութեանը չ'անմանի : Կարծեմ թէ զուք որ եկեղեցւոյ Սահմանադրութիւնն ատուարելու վտանգ որ իմաստով չ'ըրեցիք, այլ միայն յօք չակել ու զեցիք, չը գիտնալով թէ սըք վտրելու մտտեցաք : Անի որի երբայր, կոտմը եկեղեցւոյ Սահմանադրութեան վրայ անխափանի մտալն է, և ոչ թէ սուրբ գրքէն մեր կենթադրութեանց կանոնով ուրիշ մը հնարել, զի եկեղեցւոյ նախնի հորք մեզնէ լու գիտելն թէ Ս. գրքը և թէ անկէ հանուելիք սահմանադրութիւնը :

Ըսած էիք :

Ասոնց (կաթողիկոսաց) մէջ փոխութիւն մ'ընելու ատեն՝ իւրաքանչիւր թեմի ժողովուրդը իւր կաթողիկոսը յառաջ մատուցանելով քու ընդունածդ կ'մերժածը կնդուենին : Այս հակառակութեան առջև անհետ համար կանուխն իւրաքանչիւր թեմի ժողովուրդը միացունել պէտք է. ասոր ալ ժամանակը չէ. բունութիւնը ընդ ալ ուրիշ վտանակար հետեանքներ ունի, Վեհ. Կաթողիկոսը այս բունութեան ըլլալը հիւսիս է :

Այս խօսքերը առջի խօսքերու հակառակ եկան : Որովհետեւ կաթողիկոսաց մէջ հաւատարութիւնը 'ի հիմնոց կրօնքին կամ 'ի հաւատոց միմայն աստիճանէ, չենք կրնար զիրար դերազանցել տալ ընդ, այս կը նշանակէր համբարձման ատուր շնորքը յիշելնիդ. հոս պէտք էր որ զիւր առաջնք վարի խօսքերուն մէջ ալ փոխութիւն ընելու հնարքներուն մէջ չուարեցաք : ուր արդէն մտնելու չէիք : Մեր եղբայրը կը խոստովանի թէ ան որ 'ի հաւատոց եկեղեցւոյ է՝ բնագոյնական անյեղլիութիւն ունի. եպիսկոպոսաց իշխանութիւնը, իրեն առաքելականութիւն, կը խոստովանի թէ միմայն աստիճանէ, մէկը միւրը չը կրնար դերազանցել, հետեարք ժողովուրդը ուղէ չուզէ մենք այս բանին մէջ փոխութիւն չենք կրնար մտնել : Իսկ այն որ 'ի ծիսեց եկեղեցւոյ է, հետզհետէ եկող դերազոյն հարկերէ կրնան փոխութիւն : Եւ կաթողիկոսութիւնը, վերք բացառուած կերպովնիս, միշտ այն իմաստով կուզեմ ընթրուել ինչ իմաստով որ՝ ժամանակին աստուածարեալ սուրբ Հայրապետները սահմանեցին : Կաթողիկոսութիւնը յարտադրութեանց եկեղեցւոյն և հետեապէս փոխութիւնը ըլլալով, եթէ ևս բուն թէ՛ արդեան պէտք կը պահանջէ որ այս արտադրութեան կանոնը փոխենք, այնչտի չեմ մեզմէր սուրբ վարդապետաց Համբարձման ճառի իմաստին, որչափ գուք Չեր սիքը բունքին կամ քարոզին գէմ :

Գալով փոխութիւնեան զոր կուզուի ընել, որուն ժամանակը չէ, բայց Վեհ. Կաթողիկոսը բուն ընել կը հրամայէ կրեւք, կը պատասխանեն :

Ներկայ ժամանակին մէջ փոխութիւն մ'ընել կարելի չէ. բնութեւ իւր քարոզը չը բերէր, այս, և սա համաձայն էմ. բայց, կանխիկ սա իմացանելով սիրելի եղբօք, թէ ինչ որ կը խոսիմ 'ի բարուք մըտոց և տանց կուսակցութիւններ թէ չ'անմանելու կը խոսիմ, կը հարցունեմ. փոխութիւններ ըլլալ պէտք չէ. բայց Պատրիարքարանի այս բարձր թէ՛ է. թէ՛ բունի կընտն փոխել. բան մը առջի ձեռք մէջ չըսենք փոխել ըսել է թէ փոխել : Համաձայնիմ քեզի թէ Սրբազան կաթողիկոս փոխութիւն ինչ կը հրամայէ, բայց վարդապետներ կամ Պատրիարքարանը ոչ

պարզէն ներհակ փոխութիւն մը կը կատարէ, այս բանին մէջ դուն ինձի չես համաձայնիր, բայց սոհ մը լսէ : Վարդապետը ընտրութիւն և վաւերացումն մոյրաքաղաքիս երեւակոսանութեան կատարել տալ կուզէր. առիկա առջի ձեռքն ծայրայիւր փոխութիւնը էր թէ չէր : Ասոր վտանգը շատերը տեսան և բողոքեցին. ընտրութիւնը թեմի վաւերացումը կեղծութիւնը որչափ որչափ, որով դարձեալ փոխութեան կերպը քիչ մը նուազեցաւ : Վարդապետը գաղտնաբար Ս. Էջմիածնի միայն եպիսկոպոս մը Սոյ թեմակահներուն ընտրելի ներկայացուց, և (եթէ զրպարտութիւն է, հիմակուքնէ ետ կանուս) կուսադէմի միարաններուն (Սիմեոնի և Արիստակիսի) միջցաւ ժամանակին ասոնց միարանակիցներէն Մկրտիչեպիսկոպոսը, միարան եպիսկոպոս Ս. Էջմիածնի, ընտրել տուաւ. ուրով ըսել է թէ, փոխութիւնը ծայրէ 'ի ծայր լրացաւ, ի՞նչ բնաւ այս փոխութիւնը, ժամանակին պէտքը, բայց ո՞ր չոյց և աներեւոյթ պէտքն է այդ. թեմակահները. բայց ո՞ր անիտ կը հաւատայ ասոր : Մայր Աթո՛ք. բայց ո՞ր սպուշ կը կլէ տղ. վարդապետութիւնը յոյցաւ և ծնաւ այդ վտանգաւոր փոխութիւնը : Ծօշափեցին այս գաւը ամէն ձեռք բայց 'ի կուսակցութենէ մը և մաս մը եկեղեցականներէ, որք տակաւին խնդիր կը կարծեն, և տակաւին չը զգային թէ ինչոր է առաջին սեռի կամ արկիւր արարութեան եկեղեցւոյ, ինչոր է ուրոյ կառավարութեան եկեղեցւոյ, ինչոր է գրեթէ քանիցս անգամ քան Մ. Կաթողիկոսի ատենը կամ չտանելու խնդրէն : Ես չեմ ըսողը. ո՞վ որ կը հակառակի կրնանք զիրար անանել եկեղեցւոյ պատմութեան և քրիստոնէական վարդապետութեանց մէջ :

Այս, և յանձնու տոյ, մէկէ աւելի կաթողիկոս ունենալն այսոր ալ վաղն ալ զեղծումն է, ինչպէս որ էր երեկ և գաղտնով յառաջ մինչ ցարդ կաթողիկոսաց բաժանուածէն աւելի աղցին բաժանուածը խորագլու խոհնեմա թեմակահներէր և այսոր եկեղեցւոյ ողջ և կատարելու անկողմնակալ իշխանութիւնը կը խոստովանուէր : Այս խօսքը և ուրիշ զիւր խօսքերը իմաստով անհետ համար կանուսիս իւրաքանչիւր թեմի ժողովուրդը միացունել պէտք է. ասոր ալ ժամանակը չէ. բունութիւնը ընդ ալ ուրիշ վտանակար հետեանքներ ունի, Վեհ. Կաթողիկոսը այս բունութեան ըլլալը հիւսիս է :

Այս խօսքերը առջի խօսքերու հակառակ եկան : Որովհետեւ կաթողիկոսաց մէջ հաւատարութիւնը 'ի հիմնոց կրօնքին կամ 'ի հաւատոց միմայն աստիճանէ, չենք կրնար զիրար դերազանցել տալ ընդ, այս կը նշանակէր համբարձման ատուր շնորքը յիշելնիդ. հոս պէտք էր որ զիւր առաջնք վարի խօսքերուն մէջ ալ փոխութիւն ընելու հնարքներուն մէջ չուարեցաք : ուր արդէն մտնելու չէիք : Մեր եղբայրը կը խոստովանի թէ ան որ 'ի հաւատոց եկեղեցւոյ է՝ բնագոյնական անյեղլիութիւն ունի. եպիսկոպոսաց իշխանութիւնը, իրեն առաքելականութիւն, կը խոստովանի թէ միմայն աստիճանէ, մէկը միւրը չը կրնար դերազանցել, հետեարք ժողովուրդը ուղէ չուզէ մենք այս բանին մէջ փոխութիւն չենք կրնար մտնել : Իսկ այն որ 'ի ծիսեց եկեղեցւոյ է, հետզհետէ եկող դերազոյն հարկերէ կրնան փոխութիւն : Եւ կաթողիկոսութիւնը, վերք բացառուած կերպովնիս, միշտ այն իմաստով կուզեմ ընթրուել ինչ իմաստով որ՝ ժամանակին աստուածարեալ սուրբ Հայրապետները սահմանեցին : Կաթողիկոսութիւնը յարտադրութեանց եկեղեցւոյն և հետեապէս փոխութիւնը ըլլալով, եթէ ևս բուն թէ՛ արդեան պէտք կը պահանջէ որ այս արտադրութեան կանոնը փոխենք, այնչտի չեմ մեզմէր սուրբ վարդապետաց Համբարձման ճառի իմաստին, որչափ գուք Չեր սիքը բունքին կամ քարոզին գէմ :

Գալով փոխութիւնեան զոր կուզուի ընել, որուն ժամանակը չէ, բայց Վեհ. Կաթողիկոսը բուն ընել կը հրամայէ կրեւք, կը պատասխանեն :

Ներկայ ժամանակին մէջ փոխութիւն մ'ընել կարելի չէ. բնութեւ իւր քարոզը չը բերէր, այս, և սա համաձայն էմ. բայց, կանխիկ սա իմացանելով սիրելի եղբօք, թէ ինչ որ կը խոսիմ 'ի բարուք մըտոց և տանց կուսակցութիւններ թէ չ'անմանելու կը խոսիմ, կը հարցունեմ. փոխութիւններ ըլլալ պէտք չէ. բայց Պատրիարքարանի այս բարձր թէ՛ է. թէ՛ բունի կընտն փոխել. բան մը առջի ձեռք մէջ չըսենք փոխել ըսել է թէ փոխել : Համաձայնիմ քեզի թէ Սրբազան կաթողիկոս փոխութիւն ինչ կը հրամայէ, բայց վարդապետներ կամ Պատրիարքարանը ոչ

պարզէն ներհակ փոխութիւն մը կը կատարէ, այս բանին մէջ դուն ինձի չես համաձայնիր, բայց սոհ մը լսէ : Վարդապետը ընտրութիւն և վաւերացումն մոյրաքաղաքիս երեւակոսանութեան կատարել տալ կուզէր. առիկա առջի ձեռքն ծայրայիւր փոխութիւնը էր թէ չէր : Ասոր վտանգը շատերը տեսան և բողոքեցին. ընտրութիւնը թեմի վաւերացումը կեղծութիւնը որչափ որչափ, որով դարձեալ փոխութեան կերպը քիչ մը նուազեցաւ : Վարդապետը գաղտնաբար Ս. Էջմիածնի միայն եպիսկոպոս մը Սոյ թեմակահներուն ընտրելի ներկայացուց, և (եթէ զրպարտութիւն է, հիմակուքնէ ետ կանուս) կուսադէմի միարաններուն (Սիմեոնի և Արիստակիսի) միջցաւ ժամանակին ասոնց միարանակիցներէն Մկրտիչեպիսկոպոսը, միարան եպիսկոպոս Ս. Էջմիածնի, ընտրել տուաւ. ուրով ըսել է թէ, փոխութիւնը ծայրէ 'ի ծայր լրացաւ, ի՞նչ բնաւ այս փոխութիւնը, ժամանակին պէտքը, բայց ո՞ր չոյց և աներեւոյթ պէտքն է այդ. թեմակահները. բայց ո՞ր անիտ կը հաւատայ ասոր : Մայր Աթո՛ք. բայց ո՞ր սպուշ կը կլէ տղ. վարդապետութիւնը յոյցաւ և ծնաւ այդ վտանգաւոր փոխութիւնը : Ծօշափեցին այս գաւը ամէն ձեռք բայց 'ի կուսակցութենէ մը և մաս մը եկեղեցականներէ, որք տակաւին խնդիր կը կարծեն, և տակաւին չը զգային թէ ինչոր է առաջին սեռի կամ արկիւր արարութեան եկեղեցւոյ, ինչոր է ուրոյ կառավարութեան եկեղեցւոյ, ինչոր է գրեթէ քանիցս անգամ քան Մ. Կաթողիկոսի ատենը կամ չտանելու խնդրէն : Ես չեմ ըսողը. ո՞վ որ կը հակառակի կրնանք զիրար անանել եկեղեցւոյ պատմութեան և քրիստոնէական վարդապետութեանց մէջ :

Այս, և յանձնու տոյ, մէկէ աւելի կաթողիկոս ունենալն այսոր ալ վաղն ալ զեղծումն է, ինչպէս որ էր երեկ և գաղտնով յառաջ մինչ ցարդ կաթողիկոսաց բաժանուածէն աւելի աղցին բաժանուածը խորագլու խոհնեմա թեմակահներէր և այսոր եկեղեցւոյ ողջ և կատարելու անկողմնակալ իշխանութիւնը կը խոստովանուէր : Այս խօսքը և ուրիշ զիւր խօսքերը իմաստով անհետ համար կանուսիս իւրաքանչիւր թեմի ժողովուրդը միացունել պէտք է. ասոր ալ ժամանակը չէ. բունութիւնը ընդ ալ ուրիշ վտանակար հետեանքներ ունի, Վեհ. Կաթողիկոսը այս բունութեան ըլլալը հիւսիս է :

Այս խօսքերը առջի խօսքերու հակառակ եկան : Որովհետեւ կաթողիկոսաց մէջ հաւատարութիւնը 'ի հիմնոց կրօնքին կամ 'ի հաւատոց միմայն աստիճանէ, չենք կրնար զիրար դերազանցել տալ ընդ, այս կը նշանակէր համբարձման ատուր շնորքը յիշելնիդ. հոս պէտք էր որ զիւր առաջնք վարի խօսքերուն մէջ ալ փոխութիւն ընելու հնարքներուն մէջ չուարեցաք : ուր արդէն մտնելու չէիք : Մեր եղբայրը կը խոստովանի թէ ան որ 'ի հաւատոց եկեղեցւոյ է՝ բնագոյնական անյեղլիութիւն ունի. եպիսկոպոսաց իշխանութիւնը, իրեն առաքելականութիւն, կը խոստովանի թէ միմայն աստիճանէ, մէկը միւրը չը կրնար դերազանցել, հետեարք ժողովուրդը ուղէ չուզէ մենք այս բանին մէջ փոխութիւն չենք կրնար մտնել : Իսկ այն որ 'ի ծիսեց եկեղեցւոյ է, հետզհետէ եկող դերազոյն հարկերէ կրնան փոխութիւն : Եւ կաթողիկոսութիւնը, վերք բացառուած կերպովնիս, միշտ այն իմաստով կուզեմ ընթրուել ինչ իմաստով որ՝ ժամանակին աստուածարեալ սուրբ Հայրապետները սահմանեցին : Կաթողիկոսութիւնը յարտադրութեանց եկեղեցւոյն և հետեապէս փոխութիւնը ըլլալով, եթէ ևս բուն թէ՛ արդեան պէտք կը պահանջէ որ այս արտադրութեան կանոնը փոխենք, այնչտի չեմ մեզմէր սուրբ վարդապետաց Համբարձման ճառի իմաստին, որչափ գուք Չեր սիքը բունքին կամ քարոզին գէմ :

պարզէն ներհակ փոխութիւն մը կը կատարէ, այս բանին մէջ դուն ինձի չես համաձայնիր, բայց սոհ մը լսէ : Վարդապետը ընտրութիւն և վաւերացումն մոյրաքաղաքիս երեւակոսանութեան կատարել տալ կուզէր. առիկա առջի ձեռքն ծայրայիւր փոխութիւնը էր թէ չէր : Ասոր վտանգը շատերը տեսան և բողոքեցին. ընտրութիւնը թեմի վաւերացումը կեղծութիւնը որչափ որչափ, որով դարձեալ փոխութեան կերպը քիչ մը նուազեցաւ : Վարդապետը գաղտնաբար Ս. Էջմիածնի միայն եպիսկոպոս մը Սոյ թեմակահներուն ընտրելի ներկայացուց, և (եթէ զրպարտութիւն է, հիմակուքնէ ետ կանուս) կուսադէմի միարաններուն (Սիմեոնի և Արիստակիսի) միջցաւ ժամանակին ասոնց միարանակիցներէն Մկրտիչեպիսկոպոսը, միարան եպիսկոպոս Ս. Էջմիածնի, ընտրել տուաւ. ուրով ըսել է թէ, փոխութիւնը ծայրէ 'ի ծայր լրացաւ, ի՞նչ բնաւ այս փոխութիւնը, ժամանակին պէտքը, բայց ո՞ր չոյց և աներեւոյթ պէտքն է այդ. թեմակահները. բայց ո՞ր անիտ կը հաւատայ ասոր : Մայր Աթո՛ք. բայց ո՞ր սպուշ կը կլէ տղ. վարդապետութիւնը յոյցաւ և ծնաւ այդ վտանգաւոր փոխութիւնը : Ծօշափեցին այս գաւը ամէն ձեռք բայց 'ի կուսակցութենէ մը և մաս մը եկեղեցականներէ, որք տակաւին խնդիր կը կարծեն, և տակաւին չը զգային թէ ինչոր է առաջին սեռի կամ արկիւր արարութեան եկեղեցւոյ, ինչոր է ուրոյ կառավարութեան եկեղեցւոյ, ինչոր է գրեթէ քանիցս անգամ քան Մ. Կաթողիկոսի ատենը կամ չտանելու խնդրէն : Ես չեմ ըսողը. ո՞վ որ կը հակառակի կրնանք զիրար անանել եկեղեցւոյ պատմութեան և քրիստոնէական վարդապետութեանց մէջ :

Այս, և յանձնու տոյ, մէկէ աւելի կաթողիկոս ունենալն այսոր ալ վաղն ալ զեղծումն է, ինչպէս որ էր երեկ և գաղտնով յառաջ մինչ ցարդ կաթողիկոսաց բաժանուածէն աւելի աղցին բաժանուածը խորագլու խոհնեմա թեմակահներէր և այսոր եկեղեցւոյ ողջ և կատարելու անկողմնակալ իշխանութիւնը կը խոստովանուէր : Այս խօսքը և ուրիշ զիւր խօսքերը իմաստով անհետ համար կանուսիս իւրաքանչիւր թեմի ժողովուրդը միացունել պէտք է. ասոր ալ ժամանակը չէ. բունութիւնը ընդ ալ ուրիշ վտանակար հետեանքներ ունի, Վեհ. Կաթողիկոսը այս բունութեան ըլլալը հիւսիս է :

Այս խօսքերը առջի խօսքերու հակառակ եկան : Որովհետեւ կաթողիկոսաց մէջ հաւատարութիւնը 'ի հիմնոց կրօնքին կամ 'ի հաւատոց միմայն աստիճանէ, չենք կրնար զիրար դերազանցել տալ ընդ, այս կը նշանակէր համբարձման ատուր շնորքը յիշելն

Կաթնաբերական արտադրանքի արտադրողները...

Հոգևորական կեղծեցող հերձուխները...

Սուրբ Գրքի վերջին հատվածները...

Պատկերներ հայկական ուղիների...

Պատկերներ հայկական ուղիների (ընդունված)...

Պատկերներ հայկական ուղիների (ընդունված)...

Պատկերներ հայկական ուղիների (ընդունված)...

Պատկերներ հայկական ուղիների (ընդունված)...

Պատկերներ հայկական ուղիների (ընդունված)...

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

Քաղաքի 18 փետր. Արքեպիսկոպոսի...

